

УДК 657.411

Кудіна І.О.*кандидат історичних наук,**доцент кафедри обліку і аудиту**Інституту управління, технологій та права**імені Гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного**Державного університету інфраструктури та технологій***Старченко О.С.***студентка**Інституту управління, технологій та права**імені Гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного**Державного університету інфраструктури та технологій*

ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ЕКОНОМІЧНА КАТЕГОРІЯ ТА ЙОГО ОБЛІК

АНОТАЦІЯ

У статті розглянуто визначення власного капіталу; з'ясовано особливості системи управління власним капіталом; наведено показники оцінки ефективності системи управління власним капіталом підприємства; проблеми обліку й аналізу формування та змін власного капіталу, узагальнено теоретичні засади визначення власного капіталу підприємства та його бухгалтерського обліку.

Визначено проблеми, пов'язані з неоднозначним трактуванням поняття власного капіталу. На цій основі доведено необхідність уточнення цього поняття та сформовано комплексне визначення поняття власного капіталу шляхом узагальнення і систематизації поглядів учених-економістів.

Розглянуті джерела формування власного капіталу на підприємстві. Узагальнено теоретичні засади формування власних фінансових ресурсів підприємства, що забезпечують його майбутній розвиток.

Виокремлено як позитивні, так і негативні риси використання лише власного капіталу на підприємствах. Запропоновано шляхи вдосконалення системи управління власним капіталом.

Ключові слова: власний капітал, зареєстрований капітал, статутний капітал, резервний капітал, капітал у дооцінках, додатковий капітал, неоплачений капітал, інтелектуальний капітал, джерела формування, внутрішні джерела, зовнішні джерела.

АННОТАЦИЯ

В статье рассмотрено определение собственного капитала; выяснены особенности системы управления собственным капиталом; приведены показатели оценки эффективности системы управления собственным капиталом предприятия; проблемы учета и анализа формирования и изменений собственного капитала, обобщены теоретические основы определения собственного капитала предприятия и его бухгалтерского учета.

Определены проблемы, связанные с неоднозначной трактовкой термина собственного капитала. На этой основе доказана необходимость уточнения этого понятия и сформировано комплексное определение понятия собственного капитала путем обобщения и систематизации взглядов ученых-экономистов.

Рассмотрены источники формирования собственного капитала на предприятии. Обобщены теоретические основы формирования собственных финансовых ресурсов предприятия, обеспечивающих его будущее развитие.

Выделены как положительные, так и отрицательные черты использования только собственного капитала на предприятиях. Предложены пути совершенствования системы управления собственным капиталом.

Ключевые слова: собственный капитал, зарегистрированный капитал, уставный капитал, резервный капитал, капитал в оценке, дополнительный капитал, неоплаченный капитал, интеллектуальный капитал, источники формирования, внутренние источники, внешние источники.

ANNOTATION

The article the definition of equity; The features of equity management; are indicators for assessing the effectiveness of the management equity company; accounting issues and analyzes of changes in equity and generalized theoretical bases of recognition equity company and its accounting.

Detected problems related to ambiguous interpretation of the term equity. On this basis, the necessity of clarifying the concept and formed a comprehensive definition of equity by summarizing and systematizing the views of economists.

Considered sources of equity in the company. The theoretical basis for the formation of own financial resources to ensure its future development.

Highlight both positive and negative traits using only the equity in the business. The ways to improve the system of management equity.

Key words: equity, registered capital, authorized capital, capital reserve, surplus capital, additional capital, unpaid capital, intellectual capital, sources of formation, internal sources, external sources.

Постановка проблеми. Актуальність теми визначається тим, що неспинний перехід України до ринкової економіки, розширення та поглиблення ринкового середовища у всіх сферах діяльності цілком закономірно викликає необхідність удосконалення методики бухгалтерського обліку. Основою ринкової економіки є відносини власності, які в системі бухгалтерського обліку виражені категорією «власний капітал». Підприємство, що відокремлено від інших здійснює господарську діяльність, повинно володіти капіталом. Структура і динаміка власного капіталу є найсуттєвішим показником, що визначає фінансовий стан підприємства. Водночас основним джерелом, де акумулюється та систематизується необхідна інформація, є бухгалтерський облік. Він відображає процес формування власності, обсяг прав власників, розподіл результатів їхньої діяльності, тобто інформацію про формування та використання власного капіталу як фінансової основи діяльності підприємств.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми обліку й аналізу формування та змін власного капіталу досліджуються у працях провідних іноземних та вітчизняних учених-економістів. Серед іноземних учених, які зробили внесок в удосконалення обліку власного капіталу на різних історичних етапах, слід назвати таких як Ж. Ан-

дре, Н. де Анастасіо, В. Ануфрієв, Ж. Дюмарше, Л. Батардон, Ф. Беста, А. Бугайова, П. Герстнер, Н. Литньова, Ф. Ляйтнер, В. Рігер, М. Медведєв, Л. Пачолі, Ж. Ришар. Із вітчизняних науковців, які присвятили свої праці цій проблемі, слід виокремити Л. Краснову, Г. Савицьку.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на дослідження теми в різних її аспектах, вона досі є актуальною.

Формулювання цілей статті (постановка завдання) Метою статті є узагальнення теоретичних засад визначення власного капіталу підприємства та його бухгалтерського обліку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Ефективна діяльність суб'єктів господарювання в Україні потребує управління фінансовими ресурсами (зокрема, власним капіталом підприємства), яке повинно забезпечити основи для стабільного розвитку підприємства та його постійного зростання на ринку. В основі системи управління головним поняттям, що характеризує власний капітал, є поняття власності капіталу. А тому кожне рішення, яке пов'язане з управлінням власним капіталом, повинне прийматися з погляду його впливу на вартість підприємства загалом.

Основними складниками управління власним капіталом є:

1) постановка завдань управління: формулювання цілей управління, визначення функцій об'єкта управління, вибір керуючих впливів (нормативні акти, програми, плани, накази, розпорядження, інструкції, вказівки керівництва, моральні та матеріальні стимули), визначення показників якості управління, облік впливів зовнішнього середовища;

2) розроблення принципів управління: визначення функціональної та алгоритмічної структур керуючого об'єкта;

3) розроблення методів і засобів аналізу процесів у системах управління;

4) розроблення методів синтезу структур і розрахунку параметрів керуючих об'єктів [1, с. 104].

Управління капіталом – це управління структурою і вартістю джерел фінансування

(пасивів) з метою підвищення рентабельності власного капіталу та здатності підприємства платити дохід кредиторам і співвласникам підприємства [2, с. 58].

Принципи управління капіталом:

1) оптимальне розміщення капіталу підприємства на стадіях кругообігу;

2) планування обсягу та структури капіталу;

3) наявність системи джерел формування капіталу;

4) контроль за станом і використанням капіталу підприємства [3].

Аналізуючи дефініції терміна «власний капітал», наведені в різних літературних джерелах, можна дійти висновку, що думки вчених і практиків розділилися (табл. 1). Результати дослідження природи власного капіталу різними авторами дають змогу розмежувати економічне й облікове значення цього терміна, оскільки в політичній економії капітал є фактором виробництва, інколи ототожненим із засобами виробництва, а з бухгалтерської позиції капітал є різницею між активами підприємства і його зобов'язаннями.

Найпоширенішим тлумаченням власного капіталу (38,7%) є його визначення як частини в активах підприємства, що залишається після вирахування його зобов'язань. Цього підходу дотримуються 12 авторів із 31 проаналізованого літературного джерела. Трактують власного капіталу як суми вкладеного капіталу засновниками (25,8%) більше належить до визначення статутного капіталу, під яким розуміють сукупність внесків (часток, акцій за номінальною вартістю) засновників (учасників) у майно під час створення підприємства для забезпечення його статутної діяльності.

Визначення терміна «власний капітал», які подаються різними вченими, відрізняються не дуже суттєво. Тлумачення поняття «власний капітал» у бухгалтерському обліку суттєво відрізняється від тлумачення останнього в інших економічних науках. Саме тому можна виокремити три підходи до визначення суті власного капіталу (рис. 1).

Таблиця 1

Аналіз дефініцій поняття «власний капітал»

Визначення капіталу	Група авторів	К-сть джерел	Питома вага, %
Загальна вартість засобів підприємства, що належать йому на правах власності та використовуються для одержання прибутку	Бланк І., Бутинець Ф., Загородній А., Олійник О., Чебанова Н., Стоун Д., Кірейцев Г.	7	22,6
Частина в активах підприємства, що залишається після вирахування його зобов'язань	Азріліян А, Борисов А., Ван Глен А., Бутинець Ф., Хом'як Р., Кутер М., Пархоменко В., Пушкар М., Соловійова О., Хендріксен Е., Скирпан О., Бернстайн Л.	12	38,7
Капітал, вкладений власниками (засновниками) підприємства (акціонерний капітал)	Сопко В., Голов С., Мочерний С., Райзберг Б., Шатило Н., Міддлтон Д., Чедвик Л.	8	25,8
Джерело утворення майна, основне джерело фінансування	Безруких П., Кондраков Н., Краснова Л., Савицька Г.	4	12,9
Всього	Х	31	100

Джерело: розроблено автором [4]

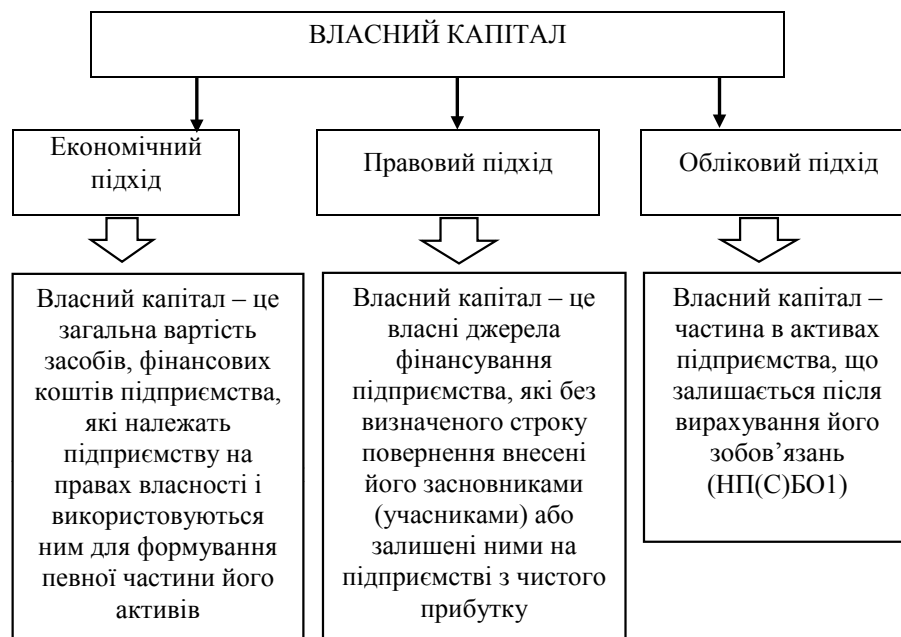

Рис. 1. Підходи до визначення власного капіталу

Джерело: розроблено автором [5; 6; 7]

Таким чином, як видно з рис. 1, наведені визначення поняття «власний капітал» принципово відрізняються. Для економічних наук власний капітал – це фінансові ресурси, що вкладуються в частину активів, відображені в пасиві балансу підприємства. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» (далі – НП(С)БО 1) [7].

Зважаючи на економічний та правовий зміст власного капіталу та для більш зрозумілого окреслення окремих його складових частин, визначення власного капіталу можна сформулювати таким чином: власний капітал – це сума власних коштів підприємства, отримана в результаті його діяльності або від власників (учасників) у вигляді внесків, придбаних акцій, паїв тощо або залишена на підприємстві безоплатно [8, с. 67].

Власний капітал засновників поділяється на дві частини: реєстрований і незареєстрований. Перша – це статутний або пайовий капітал, друга – додатковий, резервний (страховий) капітал та нерозподілений прибуток (непокритий збиток). Але вклади виконують незрівнянно більше функцій і мають значно глибший зміст, аніж просте внесення додаткових коштів (майна), зокрема й таких, що залишилися в складі власного капіталу як нерозподілений прибуток.

Додатковий внесок – це частка засновника в інших формах власного капіталу підприємства – резервному (страховому) чи нерозподіленому прибутку (непокритому збитку). Такий вклад виконує лише першу функцію – інвестування.

Формування статутного капіталу за рахунок вкладів засновників – обов'язковий елемент установчих документів підприємства. Сума статутного (пайового) капіталу підлягає обов'язковій реєстрації в державному реєстрі господарських одиниць [9].

Управління власним капіталом пов'язане не тільки із забезпеченням ефективного використання вже накопиченої його частини, але і з формуванням власних фінансових ресурсів, що забезпечують майбутній розвиток підприємства. Власні фінансові ресурси класифікуються за певними джерелами (рис. 2) [10, с. 39].

У складі внутрішніх джерел формування власних фінансових ресурсів основне місце належить прибутку, що залишається в розпорядженні підприємства. Він формує переважну частину його власних фінансових ресурсів, забезпечує приріст власного капіталу, а відповідно – і ріст ринкової вартості підприємства.

У складі зовнішніх джерел формування власних фінансових ресурсів основне місце належить залученню підприємством додаткового пайового (шляхом додаткових внесків у зареєстрований (пайовий) капітал) або акціонерного (шляхом додаткової емісії та реалізації акцій) капіталу [11].

Для стейкхолдерів власний капітал є показником відповідальності і стабільності підприємства. Чим більший власний капітал і менша кредиторська заборгованість, тим кращі стосунки у підприємства з різними юридичними і фізичними особами.

Зареєстрований (пайовий) капітал призначено для обліку та узагальнення інформації про стан і рух статутного й іншого зареєстрованого капіталу, пайового капіталу підприємства відповідно до законодавства й установчих документів, а також внесків до оголошеного, але ще не зареєстрованого статутного капіталу [12].

Складність управління власним капіталом полягає також у тому, що в процесі поточної діяльності відбуваються безперервні зміни, пов'язані зі збільшенням або зменшенням як його загальної величини, так і окремих склад-

ників. Основними критеріями оптимізації структури капіталу є прийнятний рівень доходності і ризику в діяльності підприємства; мінімізація середньозваженої вартості капіталу підприємства; максимізація ринкової вартості підприємства [13, с. 256].

Для ефективного формування і використання власного капіталу підприємства, а також формування ефективної системи управління до підсистем також можна віднести:

1. Оцінку реальної ринкової вартості підприємства та дієвості його фінансово-господарської діяльності. Реальну вартість не завжди можна визначити кількісно, зокрема, за інших рівних умов вартість компанії, що є відомим трендом, є вищою, а отже, вищою буде і вартість її майна. Тому оцінка реальної ринкової вартості власного капіталу підприємства є першим кроком до ефективного управління ним.

2. Визначення оптимальної частки власного капіталу у структурі капіталу підприємства. З огляду на функціональне призначення власного капіталу, на мікрорівні можна виокремити такі його позитивні риси, як:

- простота залучення використання;
- вища доходність та здатність генерувати прибуток;
- підвищення конкурентостійкості підприємства.

Але можуть бути і негативні риси під час використання підприємством лише власного капіталу:

- обсяг власного капіталу обмежений, тому підприємство може втратити можливість розширення діяльності та збільшення рентабельності за рахунок залучення позикових коштів за допомогою ефекту фінансового левериджу;
- часто власний капітал, залучений із зовнішніх джерел, має вищу вартість порівняно з позиковим капіталом [14].

Тому можна сказати, що одним з основних питань під час управління власним капіталом є визначення його оптимальної структури. І.О. Бланк зазначає, що оптимальна структура капіталу – це таке співвідношення використання власних і залучених джерел, за якого забезпечується найбільш ефективна пропорційність між коефіцієнтом фінансової рентабельності та коефіцієнтом фінансової стійкості, тобто максимізується його ринкова вартість [15].

3. Створення ефективної концепції збереження власного капіталу. Зважаючи на динаміку зовнішнього середовища та підвищення конкуренції на ринку, часто за основну мету підприємства ставлять збільшення власного капіталу, але це не так. Основною метою є його збере-

Рис. 2. Джерела формування власних фінансових ресурсів підприємства

Джерело: розроблено автором на основі [11]

ження і примноження, що приведе до фінансової стійкості підприємства на ринку. Одним із показників збереження власного капіталу є показник «чисті активи», який визначається як різниця між активами підприємства та обсягом його зобов'язань [16].

Безперервне удосконалення системи управління капіталом – політика, яка спонукає, зобов'язує працівників, пов'язаних з управлінням капіталу, і наділяє їх повноваженнями для пошуку способів покращення показників ефективності функціонування такої системи на безперервній основі. Тому для покращення системи управління потрібно здійснювати моніторинг системи управління власним капіталом.

Моніторинг системи управління власним капіталом – процес систематичного або безперервного збору інформації про параметри управління власним капіталом, яка може бути використана для поліпшення процесу прийняття рішення, а також як інструмент зворотного зв'язку з метою ефективного управління власним капіталом.

Він виконує такі функції:

- виявляє стан критичних або змінних явищ навколишнього середовища, щодо яких буде вироблений курс дій на майбутнє;
- забезпечує зворотний зв'язок щодо попередніх успіхів і невдач певної системи управління капіталом;
- встановлює відповідності обраним критеріям ефективності [17].

Збереження власного капіталу є одним з основних показників якості фінансового управління підприємством. Необхідність забезпечення власного капіталу на визначеному рівні відображена у міжнародних стандартах бухгалтерського обліку у вигляді концепції збереження власного

капіталу, що орієнтована на забезпечення безперервності господарської діяльності підприємства. Одним із показників збереження власного капіталу є показник «чисті активи», який визначається як різниця між активами підприємства та обсягом його зобов'язань [15].

Висновки: Ефективність діяльності підприємства значно залежить від розвитку та вдосконалення системи управління власним капіталом. Таким чином, підприємства повинні чітко визначати цілі, порядок та умови збільшення (зменшення) власного капіталу, порядок формування резервного капіталу, порядок формування та використання додаткового капіталу, методику здійснення реінвестицій у корпоративні права, порядок оподаткування операцій, які пов'язані із збільшенням (зменшенням) статутного капіталу тощо.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

- Гончаренко А.М. Економічний зміст та етапи управління капіталом у машинобудуванні та сфері послуг / А.М. Гончаренко // Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі: проблеми теорії та практики. – 2008. – № 2(2). – С. 102–112.
- Кірсанова Т.О. Система управління власним капіталом підприємства / Т.О. Кірсанова, Н.О. Коляда // Вісник СумДУ. Серія економіка. – 2010. – № 1. – С. 58–63.
- Ліпич Л.Г. Капітал в системі управління підприємством / Л.Г. Ліпич, І.О. Гадзевич // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». – 2009. – № 647. – С. 114–119.
- Боднарчук А.В. Удосконалення комплексного економічного аналізу власного капіталу / А.В. Боднарчук // Бізнесінформ. – 2013. – № 3 [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://www.businessinform.net/pdf/2013/3_0/282_285.pdf.
- Надбережна Т.А. Вплив структуризації власного капіталу на організацію бухгалтерського обліку / Т.А. Надбережна // Економічні науки. – 2010. – № 15(1) [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/ujrn/soc_gum/Evu/2010_15_1/Nadber.pdf.
- Шара Є.Ю. Фінансовий облік II : [навч. посіб.] / Є.Ю. Шара. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 408 с.
- Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене Наказом Міністерства фінансів України № 73 від 07.02.2013 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.
- Безкоровайна Л.В. Особливості обліку власного капіталу на підприємствах / Л.В. Безкоровайна // Журнал МНУ ім. В.О. Сухомильського. – 2015. – Вип. 4 [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.global-national.in.ua/archive/4-2015/200.pdf>.
- Бобяк А.П. Власний капітал підприємства, як економічна категорія, та його облік [Електронний ресурс] – Режим доступу: pbo.ztu.edu.ua/article/download/43193/39979.10.
- Катан Л.І. Фінансові ресурси підприємства та особливості їх формування / Л.І. Катан // Вісник Дніпропетровського державного аграрно-економічного університету. – 2014. – № 6. – С. 38–44.
- Горбатенко А.А. Особливості формування власних фінансових ресурсів підприємств в Україні // Економічний вісник Переяслав – Хмельницького ДПУ імені Григорія Сковороди. – 2010. – Випуск № 15/1. – С. 195–201.
- Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження змін до деяких нормативно правових актів Міністерства фінансів України з бухгалтерського обліку» від 27.06.2013 № 627.
- Калініна А.В. Підходи до управління власним капіталом підприємства / А.В. Калініна // Економічні науки. – 2012. – № 2 [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://bulletin.uabs.edu.ua/store/eco/2012/b5dcefaac969747b_eb6b07fa647b878b.pdf.
- Плікус І.Й. Система моніторингу для фінансового прогнозу діяльності підприємства // Фінанси України. – 2004. – № 6. – С. 35–44.
- Вівчар О.Й. Власний капітал як фінансове джерело функціонування підприємства / О.Й. Вівчар, В.М. Саварин // Науковий вісник НЛТУ України. – 2009. – Вип. 19.5. – С. 146–150.
- Шевчук Н. Капітал підприємства: формувannya та ефективність функціонування // Ринок цінних паперів України. – 2004. – № 5, 6. – С. 39–43.
- Гейдор А.П. Формування та функціонування системи управління капіталом підприємства / А.П. Гейдор. – Перемишль: Наука та освіта, 2010. – С. 59–63.

REFERENCES:

- Honcharenko A.M. Ekonomichnyy zmist ta etapy upravlinnya kapitalom u mashynobuduvanni ta sferi posluh [The economic content and stages of capital management in engineering and service] / A.M. Honcharenko // Ekonomika ta upravlinnya pidpriyemstvamy mashynobudivnoyi haluzi: problemy teorii ta praktyky. – 2008. – № 2(2). – S. 102–112.
- Kirsanova T.O. Systema upravlinnya vlasnym kapitalom pidpriyemstva [The system of management of own capital of the enterprise] / T.O. Kirsanova, N.O. Kolyada // Visnyk SumDU. Seriya ekonomika. – 2010. – № 1. – S. 58–63.
- Lipych L.H. Kapital v systemi upravlinnya pidpriyemstvom [Capital in the enterprise management system] / L.H. Lipych, I.O. Hadzevych // Visnyk Natsional'noho universytetu "L'vivska politekhnik". – 2009. – № 647. – S. 114–119.
- Bodnarchuk O.V. Udokonalennya kompleksnoho ekonomichnoho analizu vlasnoho kapitalu / A.V. Bondarchuk // Biznesinform. – 2013. – № 3 [Improvement comprehensive economic analysis on equity] - Access mode: http://www.businessinform.net/pdf/2013/3_0/282_285.pdf.
- Nadberzhna T.A. Vplyv strukturyzatsiyi vlasnoho kapitalu na orhanizatsiyu bukhalters'koho obliku / T.A. Nadberzhna // Ekonomichni nauky. – 2010. – № 15 [The impact of structuring equity for the organization of accounting] – Access mode: http://www.nbu.gov.ua/ujrn/soc_gum/Evu/2010_15_1/Nadber.pdf.
- Shara Ye.Yu. Finansovyy oblik II : [navch. posib.] [Financial Accounting II] / Ye.Yu. Shara. – K. : Tsentr uchbovoyi literatury, 2012. – 408 s.
- Natsional'ne polozhennya (standart) bukhalters'koho obliku 1 «Zahal'ni vymohy do finansovoyi zvitnosti», zatverdzhene Nakazom Ministerstva finansiv Ukrayiny № 73 vid 07.02.2013 r. [The national provision (Standard) 1]. – Access mode: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.
- Bezkorovayna L.V. Osoblyvosti obliku vlasnoho Kapitalu na pidpriyemstvakh / L.V. Bezkorovayna // Zhurnal MNU im. V.O. Sukhomlyns'koho. – 2015. – Vyp. 4 [Features of accounting for equity pidpriyemstvakh] – Access mode: <http://www.global-national.in.ua/arkhiv/4-2015/200.pdf>.
- Bobyak A.P. Vlasnyy kapital pidpriyemstva, yak ekonomichna katehoriya, ta eho oblik [Equity companies as an economic category, accounting and ego]. – Access mode: pbo.ztu.edu.ua/article/download/43193/39979~dobj.

10. Katan L.I. Finansovi resursy pidpryyemstva ta osoblyvosti yikh formuvannya [Financial resources of the company and peculiarities of their formation] / L.I. Katan // Visnyk Dnipropetrovs'koho derzhavnoho ahrarno-ekonomichnoho universytetu. – 2014. – № 6. – S. 38–44.
11. Horbatenko A.A. Osoblyvosti formuvannya vlasnykh finansovykh resursiv pidpryyemstv v Ukraini [Features of formation of own financial resources of enterprises in Ukraine] // Ekonomichnyy visnyk Pereyaslav – Khmel'nyts'koho DPU imeni Hryhoriya Skovorody. – 2010. – Vypusk № 15/1. – S. 195–201.
12. Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy «Pro zatverdzhennya zmin do deyakykh normatyvno pravovykh aktiv Ministerstva finansiv Ukrainy z bukhhalters'koho obliku» vid 27.06.2013 № 627.
13. Kalinina A.V. Pidkhody do upravlinnya vlasnym kapitalom pidpryyemstva / A.V. Kalinina // Ekonomichni nauky. – 2012. – № 2 [Approaches to managing equity company] – Access mode: <http://bulletin.uabs.edu.ua/store/eco/2012/b5dcefaac969747beb6b07fa647b878b.pdf>.
14. Pliuk I.Y. Systema monitorynhu dlya finansovoho prohnozu diyal'nosti pidpryyemstva. [The system for monitoring financial forecast of the company] // Finansy Ukrainy. – 2004. – № 6. – S. 35–44.
15. Vivchar O.Y. Vlasnyy kapital yak finansove dzherelo funktsionuvannya pidpryyemstva [Equity as a financial source of the enterprise] / O.Y. Vivchar, V.M. Savaryn // Naukovy visnyk NLTU Ukrainy. – 2009. – Vyp. 19.5. – S. 146–150.
16. Shevchuk N. Kapital pidpryyemstva: formuvannya ta efektyvnist' funktsionuvannya [Capital companies: formation and efficiency of the securities market] // Rynok tsinnykh paperiv Ukrainy. – 2004. – № 5, 6. – S. 39–43.
17. Heydor A.P. Formuvannya ta funktsionuvannya systemy upravlinnya kapitalom pidpryyemstva [The formation and functioning of the system of capital management enterprises] / A.P. Heydor. – Peremyshe: Nauka ta osvita, 2010. – S. 59–63.

Kudina I.O.

Candidate of Historical Sciences,

Senior Lecturer at Department of Accounting and Audit,

Hetman Petro Konashevych-Sahaidachnyi Institute of Management, Technology and Law

State University of Infrastructure and Technology

Starchenko O.S.

Student,

Hetman Petro Konashevych-Sahaidachnyi Institute of Management, Technology and Law

State University of Infrastructure and Technology

THE EQUITY CAPITAL OF THE ENTERPRISE AS AN ECONOMIC CATEGORY AND ITS ACCOUNTING

The basis of the market economy is property relations, which in the accounting system are expressed by the category “equity capital”. Equity capital is a guarantee for the formation and development of the economic activity of any enterprises. Equity capital dimension and the ratio of its value to the volume of attracted external sources of financing characterize the level of degree of self-sufficiency and financial independence of the enterprise from external financing. The structure and dynamics of equity capital are the most essential indicators that determine the financial state of the enterprise.

Investigations by different authors of equity capital allow differentiating the economic and accounting significance of this term since, in political economy, capital is a factor of production, sometimes identified with means of production, and from the accounting point of view, capital is the difference between the assets of an enterprise and its obligations.

The equity capital of founders is divided into two parts: registered (authorized or share capital) and nonregistered (additional, reserve capitals and undistributed profits).

Authorized capital formation at the expense of investments of founders is an obligatory element of foundation documents of the enterprise.

The complexity of equity capital management consists in the fact that there are persistent changes related to the increase or decrease of the general value of capital, as well as its components, during day-to-day operation.

Management of equity capital is associated not only with providing efficient use of its already accumulated part but also with the formation of own financial resources.

Creating an effective concept of maintenance of equity capital with increased competition in the market or in the environmental dynamics, an increase in own capital is often established as the main purpose of the enterprise, but this is not the case, the main goal is its preservation and accumulation, which will lead to financial stability of the enterprise in the market. Equity capital maintenance is one of the main indicators of the quality of financial management of the enterprise. One of the indicators of maintaining equity capital is the indicator of “net assets”, which is defined as the difference between the assets of the enterprise and the volume of its liabilities.